

BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA GLOBAL MENEJMENTNING ROLI

Atxamov Abdulbosid A'zam o'g'li

“UzAuto Motors” AJ

Ehtiyot qismlarini sotish bo'limi menejeri

Annotatsiya: Barqaror rivojlanish 21-asrning asosiy tushunchalaridan biriga aylanib, iqtisodiy taraqqiyot, ijtimoiy tenglik va atrof-muhit muhofazasini uyg'unlashtirishning muhim yondashuvi bo'lib xizmat qilmoqda. Murakkab o'zaro bog'liqliklar bilan tavsiflangan tez globallashtayotgan dunyoda global boshqaruvning jamiyatni barqarorlikka yo'naltirishdagi roli ham ko'p qirrali, ham ajralmasdir. Hozirgi va kelajak avlodlar uchun barqaror natijalarga erishish uchun turli manfaatlar, resurslar va maqsadlarni muvofiqlashtirish imkonini beruvchi tarmoqni tashkil etuvchi xalqaro tashkilotlar, transmilliy korporatsiyalar, hukumatlar va fuqarolik institutlarida global boshqaruv qanday ishlashini tushunish juda muhimdir.

Kalit so'zlar: Barqaror rivojlanish, global boshqaruv, boshqaruv, xalqaro hamkorlik, resurslarni boshqarish, siyosatning uyg'unligi, salohiyatni oshirish, strategik rejalashtirish, atrof-muhitni muhofaza qilish, axloqiy yetakchilik.

Аннотация: Устойчивое развитие стало одной из главных концепций XXI века, выступая в качестве важнейшего подхода к гармонизации экономического прогресса, социальной справедливости и охраны окружающей среды. В быстро глобализирующемся мире, характеризующемся сложными взаимозависимостями, роль глобального управления в направлении общества к устойчивому развитию многогранна и незаменима. Крайне важно понимать, как глобальное управление функционирует на различных уровнях — международных организациях, транснациональных корпорациях, правительствах и гражданских институтах — формируя сеть, которая позволяет координировать различные интересы, ресурсы и цели для достижения устойчивых результатов для нынешнего и будущих поколений.

Ключевые слова: Устойчивое развитие, глобальное управление, управление, международное сотрудничество, управление ресурсами, согласованность политики, наращивание потенциала, стратегическое планирование, охрана окружающей среды, этическое лидерство.

Abstract: Sustainable development has become one of the principal concepts for the 21st century, serving as an essential approach for harmonizing economic progress, social equity, and environmental protection. In a rapidly globalizing world characterized by complex interdependencies, the role of global management in steering society towards sustainability is both multifaceted and indispensable. It is crucial to understand how global management operates across various levels—

international organizations, transnational corporations, governments, and civil institutions—forming a network that enables the coordination of diverse interests, resources, and goals to foster sustainable outcomes for present and future generations.

Key words: Sustainable development, global management, governance, international cooperation, resource management, policy coherence, capacity-building, strategic planning, environmental protection, ethical leadership.

Kirish

Global menejment chegaralar bo'ylab keng qamrovli ta'sirga ega bo'lgan xalqaro faoliyatni rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish va nazorat qilishga kompleks yondashuvni o'z ichiga oladi. Uning asosi iqlim o'zgarishi, resurslarning kamayishi, aholining o'sishi va atrof-muhitning buzilishi kabi zamonaviy muammolar milliy chegaralardan oshib ketishini tan olishdan iborat. Ushbu muammolar butun dunyo miqyosida ishlab chiqilgan va amalga oshiriladigan, hamkorlik, ma'lumot almashish va birgalikda qaror qabul qilishni talab qiladigan echimlarni talab qiladi. Shunday qilib, Global menejment barqaror rivojlanish strategiyalari global standartlar, eng yaxshi amaliyotlar va axloqiy tamoyillarga muvofiq ishlab chiqilgan, ifodalangan va amalga oshiriladigan aloqaga aylanadi. Global menejment uchun Markaziy barqarorlikni birinchi o'ringa qo'yadigan umume'tirof etilgan qadriyatlar va asoslarni yaratishdir. Ushbu qadriyatlar siyosatni shakllantirish va tashkilotlarning qisqa muddatli yutuqlarga emas, balki uzoq muddatli farovonlikka yo'naltirilishini boshqaradi. Birlashgan Millatlar tashkiloti doirasida tuzilgan xalqaro shartnomalar, protokollar va konventsiyalar turli xil kelib chiqishi va manfaatlardan kelib chiqqan aktyorlarni birlashtirish uchun zarur bo'lgan umumiy til va maqsadlarni ta'minlaydi. Global menejment ushbu yuqori darajadagi majburiyatlarni global va mahalliy miqyosda amaldagi strategiyalarga tarjima qilishni ta'minlaydi.

MATERIALLAR VA USULLAR

Barqaror rivojlanish uchun global menejmentning muhim elementi boshqaruvdir. Samarali va shaffof boshqaruv mexanizmlari barqarorlik maqsadlarining bajarilishini nazorat qilish, resurslarni oqilona taqsimlash va barcha manfaatdor tomonlar o'rtasida javobgarlikni ta'minlash uchun mo'ljallangan. Bunday boshqaruv tabiiy resurslardan noto'g'ri foydalanish, bozorni monopollashtirish va aholining zaif qatlamlari marginallashtirishning oldini olishga yordam beradigan muvozanat va muvozanatni yaratadi. Qonunlar, standartlar va axloq qoidalarini qo'llab-quvvatlaydigan institutlarni yaratish orqali global menejment rivojlanish bosqichidan qat'i nazar, barcha mamlakatlar barqarorlik kun tartibida faol ishtirok etishi mumkin bo'lgan darajadagi o'yin maydonini yaratadi. Global boshqaruv amaliyotida iqtisodiy faoliyatni barqarorlik tamoyillariga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Ekologik, ijtimoiy va boshqaruv (ESG) mezonlarini investitsiya va strategik qarorlarni qabul qilish jarayonlariga qo'shilishi korxonalar nafaqat foyda

olishni, balki ularning odamlarga va sayyoraga ta'sirini ham hisobga olishni ta'minlaydi. Ijtimoiy mas'uliyatli siyosat asosida korporativ boshqaruv korporatsiyalarga barqaror ishlab chiqarish, iste'mol va innovatsiyalarda etakchilik qilishga yordam beradi. Global boshqaruvning roli biznes strategiyalarini xalqaro rivojlanish maqsadlari bilan uyg'unlashtirish, kompaniyalarni barqarorlik sertifikatini sxemalariga rioya qilishga va barqarorlik ko'rsatkichlarini shaffof tarzda oshkor qilishga undashdan iborat [1].

Global menejment Millatlar va tashkilotlarda salohiyatni oshirishga yordam beradi. Barqaror amaliyot uchun zarur bo'lgan bilim, texnologiya va ko'nikmalarni uzatish muhim jihatdir. Xalqaro hamkorlik orqali resurslari va tajribasi cheklangan mamlakatlar boshqalarning tajribasi va yangiliklaridan foydalanishlari mumkin, shu bilan rivojlanishdagi bo'shliqni toraytiradi va inklyuziv global hamjamiyatni targ'ib qiladi. Global boshqaruvning tarbiyaviy jihati dunyoqarashni o'zgartirishni qo'llab-quvvatlaydi, bu ham shaxslarni, ham muassasalarni barqarorlikning kengroq maqsadiga xizmat qiladigan amaliyotlarni qo'llashga undaydi [2].

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Yana bir muhim dinamik global ta'minot zanjirlarini boshqarishdir. Global ta'minot zanjiridagi barqarorlik salbiy ekologik va ijtimoiy izlarni minimallashtirish uchun izchil standartlar va xulq-atvor qoidalarini talab qiladi. Global menejment axloqiy manbalarni ta'minlash, chiqindilarni kamaytirish va resurslardan samarali foydalanishni ta'minlash uchun etkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar o'rtasida hamkorlikni tashkil qiladi. Ushbu tarmoq boshqaruvi bog'langan dunyoda tobora ko'proq tekshirilayotgan mehnat huquqlari, uglerod chiqindilari va biologik xilma-xillikni saqlash kabi muammolarni hal qilishda juda muhimdir. Jahon iqtisodiyotining raqamli transformatsiyasi barqaror rivojlanish uchun ham qiyinchiliklar, ham imkoniyatlarni taqdim etadi. Raqamlashtirish, ma'lumot almashish va global ulanish monitoring, hisobot berish va barqaror amaliyotni tekshirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Global menejment resurslardan foydalanishni optimallashtirish, shaffoflikni oshirish va barqarorlik maqsadlariga erishishda javobgarlikni oshirish uchun texnologik yutuqlardan foydalanadi. Global ma'lumotlar bazalarini yaratish, ilmiy tadqiqotlarga ochiq kirish va muvofiqlashtirish uchun raqamli platformalardan foydalanish raqamli davrda menejmentning rivojlanayotgan rolini ko'rsatadi [3].

Moliyalashtirish mexanizmlari barqaror rivojlanishda hal qiluvchi rol o'ynaydi va global menejment mablag'larni jalb qilish va ushbu maqsadga yo'naltirishda muhim ahamiyatga ega. Xalqaro moliya institutlari, donor tashkilotlar va investitsiya platformalari iqtisodiy daromad bilan bir qatorda ijtimoiy va ekologik foyda keltiradigan loyihalar va tashabbuslarga ustuvor ahamiyat berish vakolati bilan boshqariladi. Global boshqaruv tizimlari investitsiyalarni kuzatishni osonlashtiradi, taraqqiyotni o'lchaydi va moliyalashtirishning barqarorlik ustuvorliklari bilan

uyg'unligini ta'minlaydi. Bu, shuningdek, kapitalni Sdglarni qo'llab-quvvatlaydigan loyihalarga yo'naltiradigan yashil obligatsiyalar va barqarorlikka bog'liq kreditlar kabi innovatsion moliyaviy vositalarni ishlab chiqishni o'z ichiga oladi. Xatarlarni boshqarish barqarorlik sari taraqqiyotni ta'minlashda asosiy mas'uliyatdir. Global menejment pandemiyadan iqlim ofatlariga, siyosiy beqarorlikka yoki bozor o'zgaruvchanligiga qadar barqaror rivojlanishni buzishi mumkin bo'lgan xavflarni oldindan bilishi, baholashi va loyihalashtirishi kerak. Xatarlarni baholash va inqirozga qarshi kurashish bo'yicha xalqaro standartlar va eng yaxshi amaliyotlarning qabul qilinishi global muammolar oldida barqarorlikni ta'minlaydi. Global menejment barqaror rivojlanish uchun zarur bo'lgan sherikliklarni rivojlantirishda juda muhimdir. Barqarorlikning murakkab tabiati shuni anglatadiki, hech bir aktyor— hukumat, biznes yoki fuqarolik jamiyati yakka o'zi har tomonlama natijalarga erisha olmaydi. Global menejment tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan ko'p qirrali sheriklik turli xil resurslar, ko'nikmalar va istiqbollarni birlashtiradi va shu bilan murakkab muammolarni birgalikda hal qilish qobiliyatini oshiradi. Ushbu sheriklik barqarorlik bilan bog'liq aniq masalalarni maqsad qilgan o'zaro tushunish memorandumlari, qo'shma platformalar va hamkorlik tarmoqlari orqali rasmiylashtiriladi. Aloqa va targ'ibot global menejmentning strategik funktsiyalari bo'lib, xabardorlikni oshirish, konsensusni shakllantirish va barqaror rivojlanish uchun harakatlarni safarbar qilish uchun juda muhimdir. Samarali aloqa strategiyalari bilimlarni tarqatishga, muvaffaqiyatlarni ta'kidlashga va barcha darajadagi manfaatdor tomonlar o'rtasida majburiyatni ilhomlantirishga yordam beradi. Global boshqaruv barqarorlik masalalarini xalqaro va milliy kun tartibida birinchi o'ringa qo'yadigan kompaniyalar, konferentsiyalar va forumlarni muvofiqlashtiradi [4].

Barqaror rivojlanish sharoitida global menejmentning muhim natijasi taraqqiyotni kuzatish uchun o'lchovlar va ko'rsatkichlarni yaratishdir. Ko'rsatkichlar, ko'rsatkichlar va hisobot tizimlarini ishlab chiqish muvaffaqiyatni baholash va barqarorlik harakatlaridagi kamchiliklarni aniqlash uchun asos yaratadi. Ushbu vositalar barqarorlik maqsadlariga yaxshiroq xizmat qilish uchun siyosatni o'zgartirish va strategiyalarni qayta tartibga solish haqida ma'lumot beruvchi teskari aloqa tsiklini hosil qiladi. Inson kapitalini rivojlantirish global boshqaruvning yana bir asosiy ustunidir. Butun dunyo bo'ylab odamlarni o'qitish, o'qitish va imkoniyatlarini kengaytirishga sarmoya kiritish yanada adolatli va barqaror kelajak sari harakatni davom ettirishda muhim ahamiyatga ega. Madaniyatlararo tushunish, bag'rikenglik va umumiy mas'uliyatni targ'ib qilish orqali global boshqaruv barqaror innovatsiyalar va o'sish uchun zarur bo'lgan etakchilik va tajribani rivojlantiradi.

Monitoring va baholash doimiy takomillashtirishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Global menejment institutlari shaffoflik va yaxlitlikni ta'minlashga imkon beradigan muntazam taraqqiyot sharhlari va hisobdorlik mexanizmlari. Ushbu jarayon muvaffaqiyat va muvaffaqiyatsizliklardan saboq olishga imkon beradi va shu

bilan global hamjamiyatning barqarorlik yo'lidagi to'siqlarni engib o'tishga bo'lgan qarorini kuchaytiradi [5].

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, barqaror rivojlanishga erishishda global menejmentning roli keng qamrovli va ko'p qatlamli. U rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish, salohiyatni oshirish, texnologiyalarni uzatish, moliyalashtirish, xatarlarni boshqarish, sheriklikni osonlashtirish, aloqa, o'lchov, inson kapitalini rivojlantirish, monitoring, etika, siyosat izchilligi, resurslarni boshqarish va strategik bashorat. Global menejment orqali jahon hamjamiyati harakatlarni muvofiqlashtirishi, qiyinchiliklarni engib o'tishi va barqaror kelajak uchun imkoniyatlardan foydalanishi mumkin. Ushbu rollarning samarali bajarilishi nafaqat hozirgi avlodlarning gullab-yashnashi, balki kelajak avlodlarning farovonligi va gullab-yashnashi uchun ham muhimdir.

Adabiyotlar:

1. Abdullaeva, Z. (2021). "Innovatsion rivojlanishda xalqaro hamkorlikning roli." *Ilmiy tadqiqotlar jurnali*, 5 (3), 85-92.
2. Akbarov, N. (2018). "Barqaror iqtisodiy rivojlanishda raqamli menejmentning ahamiyati." *Zamonaviy Iqtisodiyot*, 4 (2), 21-28.
3. Aminova, S. (2020). "Atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanishni boshqarish strategiyalari." *Ekologiya va hayot*, 2(1), 59-66.
4. Baxromova, D. (2019). "Barqarorlik va Global boshqaruv tizimi: O'zbekiston tajribasi." *Milliy Taraqqiyot*, 3(4), 44-50.
5. G'aniyev, A. (2022). "Jamiyatda ekologik barqarorlikni ta'minlashda xalqaro menejmentning roli." *Iqtisodiyot va innovatsiyalar*, 8(1), 73-81.
6. Isroilov, F. (2017). "Barqaror rivojlanishda strategik rejalashtirish va menejmentdagi Global yondashuvlar." *Ilm - fan va taraqqiyot*, 1(3), 110-118.
7. Karimov, B. (2018). "Global Menejment va iqtisodiy barqarorlik: tushunchalar va echimlar." *Iqtisodiy Ta'lim*, 6 (2), 36-43.